

HISPANA ESPERANTO

Ilustrita ĉiumonata gazeto, por la propagando de Esperanto kaj diskonigo de la Historio, Arto, Literaturo, folkloro kaj naturaj belaĵoj, de nia lando.—Redakcio: Glorieta de Bilbao, 5.
Julio Mangada Rosenörn.—MADRID

II^a
JARO

NUM. IV.^a.—ABRILLO 1929

II^a
JARO

Asturias.—Preĝejo de Sankta Cristina de Lena.

PRI ASTURIAS

Jam sur ĉi tiu gazeto (n-roj de Julio kaj de Aŭgusto-Septembro. 1928), oni parolis pri prapatraj loĝantoj de Hispanujo pri-traktante kompletan homskeleto elkovritan en *Colombres* (Asturias), kiu apartenas al la meza neolita periodo kaj tipo *Cro-Magnon*, kaj aliajn eltrovitaĵojn de tiu astura loko kaj eĉ de la tutmondfamaj grotoj de Altamira (Santander, najbara regiono de Asturias), per kiuj oni konstatas la grandan altgradan kulturon ĉe Hispanujo dum tiu periodo, kaj estas rimarkinde ke samaj eltrovitaĵoj francaj apartenas al la lasta neolita periodo; pro kio prave oni povas diri, ke tia kulturo pasis de la kantabra hispana regiono al Francujo. Por vidigi tian altgradan kulturon estas rimarkinde konstati, ke la kranio de la *colombres'a* skeleto prezentas la truon de la trepanado.

Ne devenas la asturoj de la fabela *Astyr*, militpaĝio de *Memnon*, forkurinto de la milito de *Troja*, kiel kaprice certigas iuj historiistoj sin bazante sur tri versoj de *Silio Italico*, kaj eĉ farante *Astyr'on Kreta Jupitero* kaj *Trimegista Mercurio*, filo de *Osiris*', frato de *Herkuleso*, bofilo de *Agenor'* kaj *Agerion'*, edzo unue de *Eŭropo*, poste de la sibilo *Eritreo*, patro de *Minos'*, kaj de *Radumanto*, kaj estro de longedaŭra astura dinastio; tute ne, la indiĝenoj de ĉi tiu regiono sin alnomis *asturoj* kaŭze de la enlanda rivero *Astura*, kiun poste oni alnomis *Extula* kaj *Stola*, kaj fine *Ezla*; tiel sin alnomis ĉiuj triboj loĝantaj de la Kantabra Maro al la rivero *Duero*, kiu apartigis ilin de la *Vetones'*, kiel apartigis ilin de la *Vacceos'*, kaj *Galaikos'* la rivero *Ezla* kaj abruptaj montaroj respektive. Sed la plej militemaj kaj sen-dependemaj la transmontaj asturoj, kiuj loĝis en la nuntempa *Asturias*, enfermita de la montoj *Erbasios* (hodiaŭ *Arvas*).

En ĉi tiun teritorion ankaŭ venis, elpelite de aliaj teritorioj la *liguroj* de Italujo, kaj ĉi tiuj, timante la marekskursojn de aliaj gentoj, unue okupis la abruptaĵojn de la montoj, kaj fine la marbordon, fariĝante ankaŭ navigantoj, laŭ versoj de *Festo Avieno* priskribantaj la hispanajn marbordojn. Ankaŭ aperas ĉi tiu itala gento sur la priskribo de la *kartagano Himilcon* (445 jaroj antaŭ Kristo) pri lia vojaĝo ĉirkaŭ la hispana preskaŭinsulo, kaj kune kun la *liguroj* li citas la asturojn kaj *silorojn*. Sen-dube la unuaj vivis pace kun la indiĝenoj (asturoj). Iuj opinias

ankaŭ ke la keltoj estis la unuaj loĝantoj; aliaj opinias, ke la keltoj estis invadanta ĝento submetanta la indiĝenoj, kaj ĉi tiuj opinioj estas pravaj, ĉar la keltoj, fratoj de la iberoj, elpelitaj el la montaroj najbaraj de la Himalajo (*Azio*) de la indiĝenoj de tiu teritorio, reveninte al nuna *Georgio* (de kie ili eliris) kaj ne trovinte la fratojn, sekvis ĉi ties vojon, trairis Eŭropon kaj alvenis al ĝia okcidenta parto same, kiel la iberoj.

Ĉiuj antikvaj historiistoj kaj geografiistoj priskribas la asturojn same, kiel la kantabrojn, simplaj kaj krudaj pri iliaj kutimoj, pli spiritemaj kaj multe pli ĝentilaj ol la ceteraj idolanoj (kvankam, spite de sia spiriteco, ili ne atingis la Diunuecon), malriĉaj kaj sobraj malgraŭ la grandega riĉeco de la lando de minerala vegetara kaj brutaj vidpunktoj, anstataŭante la panon per kastanoj, la vinon per la pomvino, la oleon per la porkograso; ili fariĝis navigantoj per krudaj ledaj barkoj, kaj kuraĝe ili krozis la marondojn per tiaj barkoj, mirigante aliajn gentojn: ili estis sociemaj kaj konsentemaj, noblaj kaj lojalaj, sed timigaj, kuraĝege militemaj kontraŭ la fremduloj, ĉar ĉi ties ambicion ili spertadis.

La asturoj restadis fremdaj je la politiko de *Kartago* kaj de *Romo*, ĝuante liberecon, kiun la tutmondfame heroaj urboj *Sagunto* kaj *Numancia*, kaj la herooj *Viriato* kaj *Sertorio* bravege sed malfeliĉe defendis. Tiel okazis dum *Romo* subtenadis militojn kontraŭ *Kartago* kaj siaj potencaj spertaj ribelantaj militestroj; sed kiam *Romo* trafis la internan trankvilon, kaj venkinte *Kartagon*, pretekstante malbonon de la militekskursoj de asturoj kaj kantabroj en la najbaraĵn gentojn submetitajn de la romanoj, kaj kvankam *Estatilio Taŭro* haltigis la militekskursojn, la romanoj ekmilitis serioze kontraŭ asturoj, kantabroj kaj *galaikoj*, kaj tiel bravege ĉi tiuj kontraŭstaris la romajn militistarojn, ke Aŭgusto ektimis kaj tial opiniis necese preni sur sin la komandon de la legioj por fini la reziston, sed ĉi tiu estis tiel vigla, granda kaj speciala, ke la milito longedaŭris kaj Aŭgusto malsana kaŭze de tio rezignis la komandon. Oni dividis la militistaron, en kombino kun la mararmeo, laŭ tri korpusoj: unu kontraŭ la kantabroj, alia kontraŭ la *galaikoj*, la tria kontraŭ la asturoj. Dum la unua venkis apud *Vellica* la kantabrojn kaj ĉi tiuj, fine ĉirkaŭitaj de la romanoj ĉe la monto *Vindio*, referis morti antaŭ ol servuti kaj same okazis al la *galaikoj* en la monto *Medulio* ĉe la rivero *Miño*, la asturoj kuraĝis ataki surprize

de tri flankoj samtempe la legiojn de *Tito Carisio*, planinte la triopan atakon tre sperte por kio ili formis tri korpusojn; sed bedaŭrinde la *trigecinoj*, gento amika de la asturoj, ĉi tiujn perfidis sciigante la planon al *Carisio*, kiu surprizis kaj venkis la asturojn kvankam kun teruraj perdoj. La asturoj rifuĝiĝis en la urbo *Lancia*, kie ili, post heroa rezistado, kapitulacis pro absoluta manko da vivrimedoj. Spite de la teruraĵoj al ili, de la sklavigo, de la translokigo de tutaj loĝantaroj de la montoj al la plataĵetoj kaj valoj, neniam la asturoj absolute sin submetis al la romanoj kaj ofte ribelis. Du jarojn de post la venko de *Carisio*, la asturoj amase unuanime ribelis, kaj samtempe la kantabraj fratoj kontraŭ *Cayo Furnio*; sed la romanoj kruelege per la fero kaj la fajro revenkis unu kaj alian, restariginte terure antaŭe la disciplinon en la romanajn legiojn, kiujn la kuraĝo de asturoj kaj kantabroj malkuraĝiĝis.

Versajne la asturoj cedis, ĉar, pro sia karaktero kaj la travivitaj spertoj, pro sia fideleco al traktatoj, pro la saĝeco de la imperiestro respektanta iliajn sentojn de libereco, kaj pro la singardemo de *Tiberio* destinanta potencon kaj multenombrian militistaron al ĉi tiu teritorio, ili konsciis pli konvene vivi paco; sed tamen la roma civilizacio ne enradikiĝis en la asturoj, kaj kvankam sur la promontoro Torres, ĉe la marbordo inter *Gijon* kaj *Aviles*, la romanoj starigis tri famajn altarojn (kvazaŭ grandajn piramidojn) *Sestianas* je la honoro de Aŭgusto, estas certe ke ĉe la lando ne estis grandaj konstruaĵoj romanaj, ne floris iu romana urbo. La tri altarojn, laŭ plej fundamentitaj opinioj, oni starigis je la 762ª jaro de la fondo de Romo, kaj ilia nomo devenas de *L. Sestio*, en kiun Aŭgusto rezignis sian XI^{an} aŭtoritatecon (1).

(1) En *Carrio*, ĉe la grafo de *Peñalva*, en la altaro de la kapelo estas grandega ŝtonplako kun gravurita skribaĵo di ranta :

Imp. Coesari Augusto Divi F.

Cos. XIII. Imp. XX. PON. MAX.

PATR. PATRLE TRIB. POT. XXXII

SACRUM

Laŭ aluditaj historiistoj kaj la hispana *Pomponio Mela*, nur staris la urbo *Noega*, apud la maro ĉe la landlimo inter asturoj kaj kantabroj, kaj fluis la rivero *Salia* (hodiaŭ *Sella*); ĉe la kontraŭa parto, najbare de la *galaikoj*, fluis la riveroj *Navilubion* (eble la hodiaŭa *Navia*) kaj *Naelo* (hodiaŭ *Nalon*), starante ankau ĉe la marbordo la urbo *Flavo-Navia*, kiu konservas la duan parton de la nomo. La *pesicos* kaj *zoelas* estis gentoj, triboj loĝantaj la unuaj inter la du lastaj riveroj, sur kvazaŭ preskaŭinsulo; la duaj proksime de Aviles, kiuj laŭ la romana kutimo, sur kupraj lamenoj gravuris siajn intertraktatojn pri gastemeco kaj klienteco. Pri *Lucus Asturum*, *Gigia* kaj *Maliaca*, oni opinias, ke ili staris kie nun staras *Oviedo*, *Gijon* kaj *Villaviciosa*.

Ne riĉa je kulturo estis la teritorio, sed abunde fruktodona, neniu alia lando donis pli al la romana mastro per plej granda peno por la indiĝenoj en la internaĵo de la minejoj, la asturoj flaviĝis pro la peniga laboro, same flavaj ili, kiel la oro de ili elĉerpita, nur konante la riĉan metalon por ĝin malbeni. Pri la orabundeco de la lando parolas *Floro*, *Plinio*, *Lucano*, *Marcial*, *Claudiano* kaj *Silio Italico*, laŭdegante la laboron de la asturoj, la lasta per la jenaj versoj:

Astur avarus

Visceribus laceræ telluris mergitur imis

Et redit infelix effosso concolor auro

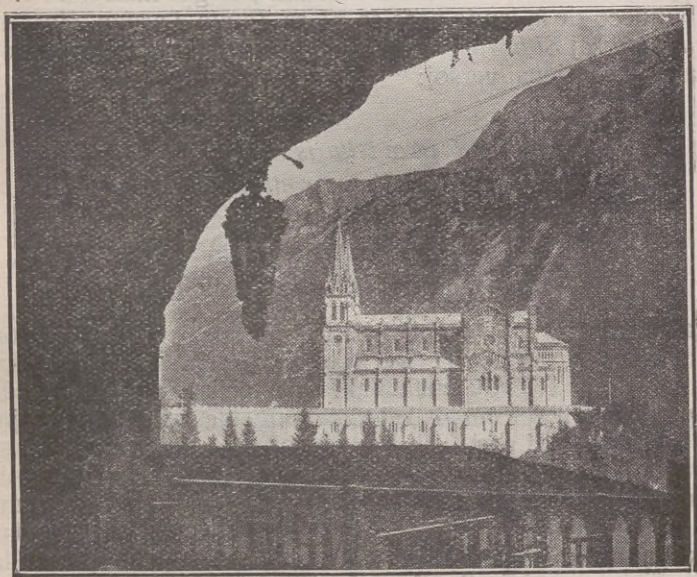
Astur'avare

Elfosas el la vundita terinternaĵo oron,

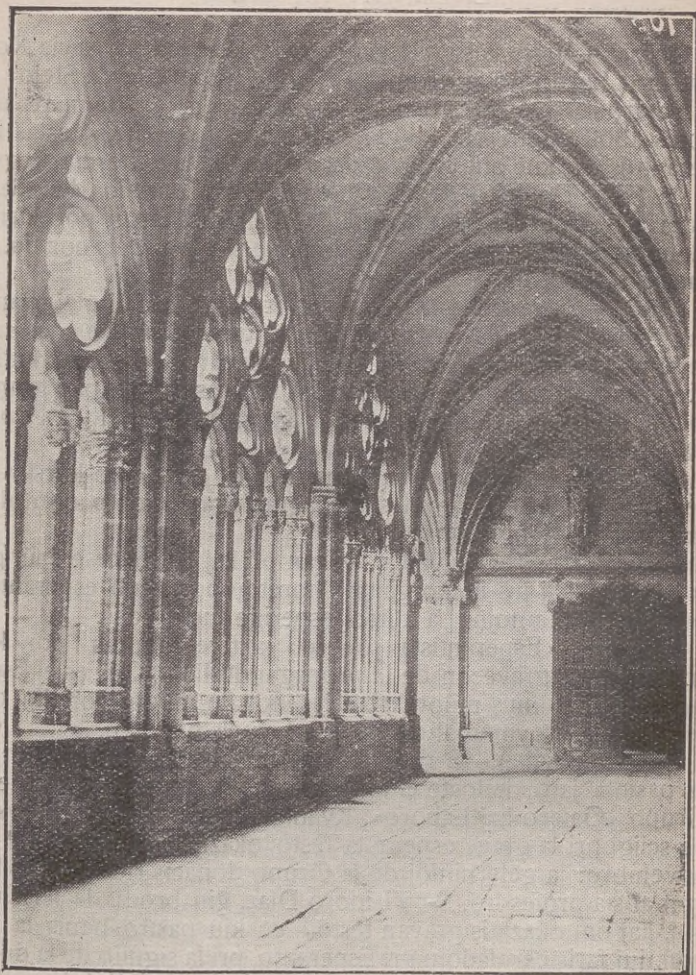
Ve, li, pro elfosad'akiras nur orkoloron.

La abruptaĵoj de la montaroj kaŝis feron, plumbon, kupron kaj minion. La sablo el la riverfluejoj entenis abunde oron kaj la lando donis el ĉi tiu metalo al Romo ĉiujare dum multe da tempo, kune kun *Galicia* kaj *Lusitania*, dekmil kilogramojn, sed la plej granda parto devenis de *Asturias*. La romanaj aris-tokratinaj altgrade ŝatis la asturajn linŝtofojn; la ĉevaloj, nomitaj *asturcones*, estis famaj pro sia dresemeco kaj rapideco kvan-kam malgrandaj. La historiistoj kaj la poetoj atestas kaj kantas la kuraĝon, militspertecon, viklecon kaj kurrapidecon de la asturoj, kiujn ili elpruvis per siaj militadoj al libereco kaj sen-dependemo.

Kiam la imperio de Konstantino renversigas, oni enkalkulis la asturojn en la tiam starigatan provincon *Galicia*, sed nek la *suevoj*, kiuj je la V.^a jarcento okupis la regionon, nek la vagantaj *vandaloj*, kiuj enpuŝis la antaŭajn en la montojn *Erbasios*, lasis postsignojn en la nuna Asturias, kie certe ili ne eniris, timante la kontraŭstaron de la indiĝenoj de la labirinta montarlando, en kiu ne estis grandaj urboj; tial, oni povas prave aserti, ke la asturoj reakiris sian liberecon, same kiel a kantabroj. Nur, kiam *Leovigildo* submetis la kantabrojn kaj al militis *Leon*, lia glavo svingiĝis kontraŭ la asturoj, sed nur je la komenco de la VII^a jarcento, regante Sisebuto, la asturoj ekpagas vasalimpostojn, ĉar generalo *Rechila* venkis ilin. Rilata submetiĝo, ĉar ofte estis ribeloj same, kiel ĉe la kantabroj, dum unu jarcento ne trafis tiri la asturojn de iliaj arbaroj kaj montaroj kaj fandiĝi kun la konkerintoj, nur la komuna danĝero pro la araba invado tion atingis.

Asturias.—Covadonga, La Báziliko de ĉe la Groto.

Asturas-Oviedo.—Galeria de la Klaüstro ôe la Katedralo

ENLANDA KRONIKO

Oviedo.—Vigle la samideanoj agadas ĉiel por la Nacia Kongreso; la kursoj bonege funkciadas; la Grupo «Verda Stelo» de la Ĥoraro «Ovetense», okaze de muzikfesto la 24^{an} de marto disdonis 1300 flugfo iojn «¿Qué es el Esperanto?» (Kio estas Esperanto), per kiu oni vidigas klare utilon k. t. p. de nia lingvo.

La Reĝa Delegito de Belaj Artoj, S-ro Aurelio del Llano Roza de Ampudia akompanos la Kongresanaron por klarigi monumentojn k. t. p., ĉar li sindoneme sin proponis por tio. Ni dankas tutkore lin.

Gijón.—Ĉi tie kiel en Oviedo ĉio iras antaŭen al plej granda sukcesigo de nia Nacia Kongreso: la kursoj disvolvigadas sukcese; pastro Fournier entuziasme sin preparas por kontentigi la Kongresanaron per sia prediko; oni laboras por la plej granda soleno de la ferma kunsido de nia Kongreso, por kio la Urbestraro tre bone helpas.

Noreña.—Entuziasme partoprenas la esperanto-kurson ĉi tieaj novaj adeptoj, promesante agrablegan akompanion al la ekskursonta Kongresanaro.

El Ferrol.—S-ro Salvador Olivan pli kaj pli sukcese daŭrigas la laboron, kaj ĵus li ekorganizis ĥoreton por kanti esperantajn kantojn kaj himnojn. La kursoj esperige funkciadas.

Orense.—«Esperantista Juneco» aktive laboras, por kio, konsciante la gravecon de la propagandfolio «¿Qué es el Esperanto?», ĝi eldonis milon kaj celas novajn milojn por ilin dissendi en la provinco al instruistoj, kuracistoj k. t. p.

Tocina (Sevilla).—S-ro Isidoro Díaz daŭrigas la laboron de la pasinta jaro, helpate entuziasme de la gesamideanoj de la Grupo «Ĝajeco kaj Laboro». Kvankam malfrue estas rimarkinde sciigi pri la grava esperanta festo okazinta ĉi tie la 4^{an} de novembro: la gelernintoj de la Grupo donacis riĉan silkan flagon al sia profesoro, S-ro Isidoro Díaz, ĝin brodis la lernantinoj, kaj oni okazigis gravan feston, en kiu pastro benis la flagon, iuj faris paroladojn pri Esperanto, pri la signifo de la donaco al la profesoro, kaj ĉi tiu por danki siajn disĉiplojn. Sekve estis lunĉo kaj je la vespero gaja fratiga vespermango. Ĉi tiu flago estis unu el tiuj belaj kaj riĉaj flagoj flirtantaj dum la Kongreso de Sevilla.

Madrid.—La Hispana Ligo de Esperantistaj Fervojistoj progresas rimarkinde kaŭze de la grava kaj tre taŭga laboro de Delegitoj kaj Vicdelegitoj sub gvidado de la centra Komitato. Sekvo estas granda entuziasmo ĉie, ke la novaj adeptoj fariĝas viglaj propagandistoj de Esperanto, ĉar ne sufiĉas al ili nur lerni la lingvon, kaptite de ĉi tiu la novaj adeptoj fariĝas apostoloj, kaj en Alcázar de San Juan, Almansa, Leon kaj Girona, ili ekorganizas Grupojn. La esperantistaj fervojistoj bone atentis, ke la Sekretario de la Ligo, S-ro Emilio del Barrio deĵoras: Compañía del Norte, Intervención, Sección de Compulsas G.V.

La Komitato kunvenas ĉiumerkrede je la dekunua vespere ĉe Bar Regio (strato Carrera de San Jerónimo). La samideanoj, trapasante Madridon, aŭ dezirante ion sin turni al la Sekretario, kaj sin kuraĝigu por aliri al Oviedo, ĉeesti la VIII^a Nacian Kongreson de la 14ª ĝis la 18^a de septembro de ĉi tiu jaro, kie okazos la Ĝenerala Kunveno de la Ligo.

La Grupo «Antaŭen» daŭrigas sian viglan laboron, la 3^{an} kaj 31^{an} de marto okazigis du festojn: unuan en la sidejo de la «Sociedad Deportiva Gas-Madrid», en kiu tre sukcese S-ro Gil Arrúe pritraktis la temon «Esperanto en la moderna vivo» per eleganta flua kaj simpla dirmaniero; duan, en la «Fomento de la Artes, en kiu mirinde, elokvente kaj facile S-ro Salvador Pérez klarigis «Esperanto grava kaj efika helpilo al tutmonda firma paco». «En ambaŭ okazoj fine la horeto de la Grupo kantis hispanajn kaj fremdajn popolkantojn. Ankaŭ la Grupo okazigis ĝeneralan kunvenon por aprobo de raporto, kalkuloj kaj modifoj al la regularo, kaj por pritrakti diversajn aliajn aferojn, la ĝenerala kunveno unuanime voĉdonis S-ron Mangada Rosenörn al lo Honora Prezidenteco de la Grupo.

Zaragoza.—Kun granda ĉeesto disvolvigadas ĉi tieaj kursoj kaj la Grupo «Fratego» bonege antaŭenigas la vojon de Esperanto. S-ro Ludoviko Campos ankaŭ malfernis alian kurson, kiu promesas viglajn samideanojn, «La Voz de Aragón», kaj aliaj gazetoj, pritraktas Esperanton. La Grupo «Fratego» petis, ke H. E. A. celu la aperigon esperantlingve la anoncojn pri kiuj ĵusa ordono de la Registaro parolas.

Cheste (Valencia).—Dank' al konstanta laboro de S-ro Mañez okazadas ĉi tie gravaj kulturfestoj per-pri kaj por Esperanto, kiuj efike influas la publikon por sperti la utilon de la lingvo,

profitante kolektivajn vojaĝojn al la naciaj Kongresoj; tial S-ro Mañez jam preparas la vojaĝon al Oviedo. Ĉiiflanke disvolviĝas la kursoj ne nur en Cheste, sed en najbaraj lokoj.

Gerona.—En la Fervojista Ateneo, placo de Tarril, dank' al la laboro de nia vigla samideano S-ro Jaime Miro, ĵus oni malfermis kurson por fervojistoj kaj esperantemuloj. La kurson sperte gvidas S-ro Ramón Casademont spite de sia kruela doloro pro perdo de dekjara filo mortigata de aŭtomobilo; tre rimarkinda kaj laŭdinda estas la konduto de S-ro Casademont, al kiu ĉi tiu gazeto esprimas la plej koran kondolencon je la nomo de la hispanaj esperantistoj.

Barcelona.—La 14^{an} de ĉi tiu monato ĉe la societejo de skulptistoj—strato Duran y Bas, 8—okazos ĝenerala kunveno de katalunaj esperantistoj por efektivigi la starigon de nova tutlanda organizaĵo, kiu laŭ la projektita regularo, havigos grandajn avantaĝojn. Grava cirkulero invitas al la kunveno kaj klarigas: ke delegito de ĉiu Grupo aŭ Societo, je la nomo de ĉi tiu, partoprenos rekte la regadon de la Federacio; ke la gazeto konigos al ĉiuj aferojn de la Federacio, ĉar ĉiuj ricevos ĝin; ke aro el aktivaj samideanoj kaj protektantoj de Barcelona atingos starigi sidejon, kie kursoj, festoj, kunvenoj, k. t. p., povos okazi, por la aktiva disvolvado de la Federacia vivo.

Propagandaj okazantaĵoj tre gravaj kaj seriozaj disvolviĝadas.

LA KAZOJ KAJ LA PROPOZICIOJ

DE

EDUARDO BENOT

(Daŭrigo)

II^a LECIONO

PRI L' AKUZATIVO

Tio kion oni manĝas; tio kion oni legas; tio kion oni legas; tio kion oni pagas; tio kion oni faras, estas Akuzativo.

JOHANO PAGAS LA PANON. Kio estas *tio, kion oni pagas?* La panon. Nu; *la panon* estas Akuzativo.

LA TAJLORO FARAS VESTON. Kio estas *tio, kion oni faras?* La veston. Nu; *la veston* estas Akuzativo.

SOCIEDAD ESPAÑOLA ESPERANTISTA

El Comité Central de Hispana Esperanto Asocio ha convenido, entre otros asuntos, en sus reuniones ordinarias: Aprobar las Actas del Congreso de Sevilla; que las Actas de los Congresos celebrados bajo los auspicios de H. E. A. lleven el visto bueno del Presidente, cuando éste no sea el Presidente efectivo del Congreso; que D. Antonio Jiménez Mora sea el promotor y organizador del VIII Congreso Español de Esperanto en Oviedo; aceptar a D. Salvador Oliván como Vocal representante de los samideanos de Galicia; nombrar la Comisión para estudiar las proposiciones presentadas ante el Congreso de Sevilla; invitar a los samideanos para que confirmen sus Vocales, o los elijan donde no los haya; rebajar a CIEN pesetas la cuota para tener voz y voto en la Representación Internacional Esperantista, y que éstos y los siguientes acuerdos sean publicados en HISPANA ESPERANTO, para que, por su mediación, lleguen a conocimiento de todos los consocios de H. E. A.

DE «LOS CASOS Y LAS ORACIONES»

DE

EDUARDO BENOT

(Continuación)

LECCION II

DEL ACUSATIVO

Lo que se come; lo que se escribe; lo que se lee; lo que se paga; lo que se escribe; lo que se hace, está en Acusativo.

JUAN PAGA EL PAN. ¿Qué es *lo que se paga*? El pan. Luego *el pan* está en acusativo.

EL SASTRE HACE UN VESTIDO. ¿Qué es *lo que se hace*? Un vestido. Luego *un vestido* es el acusativo.

Estas, do, Akuzativo tiu vorto per kiu oni respondas la demandon: kio estas *tio kion oni...*?

Diru kiuj vortoj, kaj kial, estas Nominativoj kaj Akuzativoj en la jena temo:

2^a. Temo

La generalo *manĝas* la panon. La infanino *legas* la gazeton. Ĉi tiu ĵurnalisto *verkas* la artikolojn. La instruistoj *tranĉas* la kraĵojn. La servistoj *tranĉas* la viandon. La generalo *skribas* la leterojn. La infanino *detranĉas* la florojn. Mia fratino *pagas* la botojn. Johano *pruntedonas* la librojn. La taojlo *faras* la veston. La servistino *flekas* la robon. La birdoj *pikas* la frukton. La lupo *mordas* la hundon. La hundo *mordas* la lupon.

Faru la disĉiplo iujn ekzemplojn kiel la antaŭajn.

Demandu: Kiu estas *tiu kiu* manĝas? La generalo. Nu; kiu estas la Nominativo? La generalo. Kaj kio estas *tio, kion oni* manĝas? La panon. Nu; kiu estas la Akuzativo? La panon. Kial? Ĉar estas *tio, kion oni* manĝas? Faru anologajn demandojn por la ceteraj ekzemploj.

III^a LECIONO

PRI LA DATIVO

Al kiu oni donacos; *al kiu oni* pagas; *al kiu oni* skribas; *al kiu oni* sendas; *al kiu oni* pruntedonas; *al kiu oni* donas; k. c. estas Dativo.

MI DONAS PANON AL VIRO. *Al kiu oni* donas la panon? Al viro. Nu; *al viro* estas Dativo.

MI PAROLAS AL PETRO. *Al kiu oni* parolas? Al Petro. Nu; *al Petro* estas Dativo.

JOHANO DONACIS KOLRINGON AL SIA FRATINO. *Al kiu oni* donacis kolringon? Al sia fratino. Nu; *al sia fratino* estas Dativo.

Tial estas Dativo tiu vorto, per kiu oni respondas la demandon: *al kiu oni...*?

Rimarko—La Dativo iras ĉiam post la prepozicion *al*.

Diru kiu vorto estas Dativo, kaj kial, en la jenaj propozicioj. Diru poste la Nominativojn kaj Akuzativojn

Está, pues, en acusativo aquella palabra con que se responde a la pregunta ¿qué es *lo que se...*?

Dígase cuáles palabras, y por qué, están en nominativo y en acusativo en el tema siguiente.

Tema segundo

El general *come* el pan. La niña *lee* la «Gaceta». Este periodista *escribe* los artículos. Los maestros *cortan* los lápices. Los criados *cortan* la carne. El general *escribe* las cartas. La niña *troncha* las flores. Mi hermana *paga* las botas. Juan *presta* los libros. El sastre *hace* el vestido. La criada *remienda* la bata. Los pájaros *pican* la fruta. El lobo *muerde* al perro. El perro *muerde* al lobo.

Ponga el discípulo algunos ejemplos como los anteriores.

Pregúntese: ¿Quién es *quien* come? El general. Luego, ¿cuál es el nominativo? *El general*. Y ¿qué es *lo que se* come? El pan. Luego, ¿cuál es el acusativo? *El pan*. ¿Por qué? Porque es *lo que se* come. Háganse análogas preguntas para los demás ejemplos.

LECCION III

DEL DATIVO

¿A *quién se le* regala? ¿A *quién se le* paga? ¿A *quién se le* escribe? ¿A *quién se le* envía? ¿A *quién se le* presta? ¿A *quién se le* da?, etc., está en dativo.

DOY PAN AL HOMBRE. ¿A *quién se le* da el pan? Al hombre. Luego *al hombre* está en dativo.

HABEO A PEDRO. ¿A *quién se le* habla? A Pedro. Luego *a Pedro* está en dativo.

JUAN REGALÓ UN COLLAR A SU HERMANA. ¿A *quién se le* regaló un collar? A su hermana. Luego *a su hermana* es dativo.

Está, pues, en dativo aquella palabra con que se responde a la pregunta ¿a *quién se le...*?

Observación. — Nótese que el dativo va siempre precedido de la preposición *a*.

Dígase cuál palabra está en dativo, y por qué, en las cláusulas siguientes. Díganse luego los nominativos y los acusativos.

3ª Temo

La kuiristo *donas* la viandon al la hundo. La kolonelo *pagas* la botojn al la ŝuisto. Ŝi *pruntedonas* la monon al la servistino. La edzo *donacas* la konfitaĵojn al viaj gefiloj. La grafo *skribas* al mia frato leterojn. Mi *mallaŭdis* tiun malbonaĵon. Iu *estas respondata* tion al la komisaro. La tajloro *faras* la vestojn al la lakeo. La ĉarpentistoj *sendas* la apogseĝojn al mia onklino. La fiŝkaptisto *estis* doninta la kankrojn al la kuiristino.

Faru ekzemplojn kiel la antaŭajn.

Restudu ĉi tiujn tri lecionojn; kaj difinu Nominativojn, Akuzativojn kaj Dativojn la disĉiplo.

PATRINO, MI FORIRAS...

DE

RABINDRANATH TAGORE

Mi foriras, patrino; alvenis la horo... Kiam ĉe la paliganta ombreco de la tagiĝo izolita, viaj brakoj serĉu vian fileton en la lito, mi vin diros: «La infano ne estas tie»... Panjo, mi foriras...

Mi fariĝos kvazaŭ milda venteto por karesi vin. Mi estos la aerglobeto ĉe la akvo, kiam vi vin banos, por vin kisi kaj ŝmacadi senlace. Dum la ventegaj noktoj, kiam la pluvo frapadas foliojn, vi aŭdos, de via lito, mian mallaŭtan murmureton, kaj la fulmo, enirante en vian ĉambron tra la malfermata fenestro kaj lumigante ĝin, estos kvazaŭ mia rido. Se pensante en vian infanon, vi pasigas nedormeme la noktajn horojn, mi, de la stelo, al vi kantos: «Dormu, dormu!» Mi estos la perdita lunradio trafanta vian liton kaj mi min kuŝigos ĉe via brusto dum vi dormas. Mi fariĝos via dormo, kaj tra la fendeto inter viaj palpebroj, mi min enprofundigos en la abismon de via ripozo; kaj kiam, timigate vi vekigos kaj rigardos ĉirkaŭen, mi forflugos, kiel tremanta lampiro, al la ombro. Je la granda festo, kiam venos ludi ĉe ni la infanojn de l'najbaro, mi estos la muziko de la fluto, kaj mi batetados tutan tagon ĉe via koro. Onknjo alportos donacaĵojn kaj ŝi demandas: «Kie estas la infano?» Vi, panjo, diros al ŝi: «Li estas ĉe la pupiloj de miaj okuloj, ĉe mia korpo, ĉe mia animo...»

Tema tercero

El cocinero *da* la carne al perro. El coronel *paga* las botas al zapatero. Ella *presta* dinero a la criada. El marido *regala* los dulces a tus hijos. El conde *escribe* a mi hermano las cartas. *Censuró* esa infamia. Alguien *ha respondido* eso al comisario. El sastre *hace* los vestidos al lacayo. Los carpinteros *envían* los sillones a mi tía. El pescador *había dado* los cangrejos a la cocinera.

Fórmense ejemplos como los anteriores.

Repásense estas tres lecciones, y, además de los nominativos, acusativos y dativos, designe el discípulo los verbos.

MADRE, ME VOY...

DE

RABINDRANATH TAGORE

Me voy, madre; es la hora... Cuando en la pálida obscuridad del amanecer solitario tus brazos busquen a tu hijito en el lecho, yo te diré: «El niño no está ahí»... Madre, me voy...

Me convertiré en una suave brisa para acariciarte. Seré la burbuja de aire en el agua, cuando te bañes, para besarte y besarte sin descanso. En las noches huracanadas, cuando la lluvia golpea las hojas, oirás desde tu cama mi susurro, y mi reír brillará en el relámpago que ilumine tu alcoba por la ventana abierta. Si, pensando en tu niño, te pasas las horas de la noche desvelada, yo, desde la estrella, te cantaré: «Duerme, duerme». Entraré en el rayo de luna perdido en tu lecho y me echaré en tu regazo mientras duermas. Me trocaré en tu sueño y por la rendija de tus párpados me abismaré en la sima de tu reposo; y cuando, asustada, te despiertes y mires en torno, saldré volando, como una temblorosa luciérnaga, a la sombra. En la fiesta grande, cuando vengán a jugar a casa los niños del vecino, fluiré yo en la música de la flauta y latiré todo el día en tu corazón. Tía traerá regalos y preguntará: «¿Y el niño, dónde está?» Tú, madre, le dirás: «Está en las niñas de mis ojos, está en mi cuerpo, está en mi alma...»

GUSTAVO A. BECQUER

LIII^a RIMO

Rependigos de sur via balkono
Sian neston malhela hirundin',
Kaj denove, per flugil' sur vitraĵon
Ludante vokos vin;
Kiu flugon malakcelis, ve!, antaŭ
Via belo kaj mia la feliĉ';
Tiu, kiu lernis niajn la nomojn,
Ne venos... jam en nin!

Murojn de l' ĝardeno via reramos
Foliplena kaj densa lonicer',
Eĉ malfermos siajn florojn pli belajn
Je l' fino de l' vesper',
Tiu plena je tremanta la roso,
Por ni kvazaŭ la larmoj de l' sufer'
Kiujn vidis ni falantaj, taglarmoj,
Ne ramos... for esper'!

Jes, denove viaj aŭdoj aŭskultos
Kiel ardajn parolojn diras am';
Kaj ĉe l' via koro, eble, naskiĝos
Denove iu flam';
Vin mi mute, en ekstaz', surgenuen,
Kiel, Dion, adoris ĉe l' altar';
Kiel amo mia por vi, ne dubu,
Neniu... brulos jam!

«El Moderna Hispana Parnaso» kolekto el tradukitaj hispanaj
versaĵoj de famaj poetoj, de Julio Mangada Rosenörn.

GUSTAVO A. BECQUER

RIMA LIII

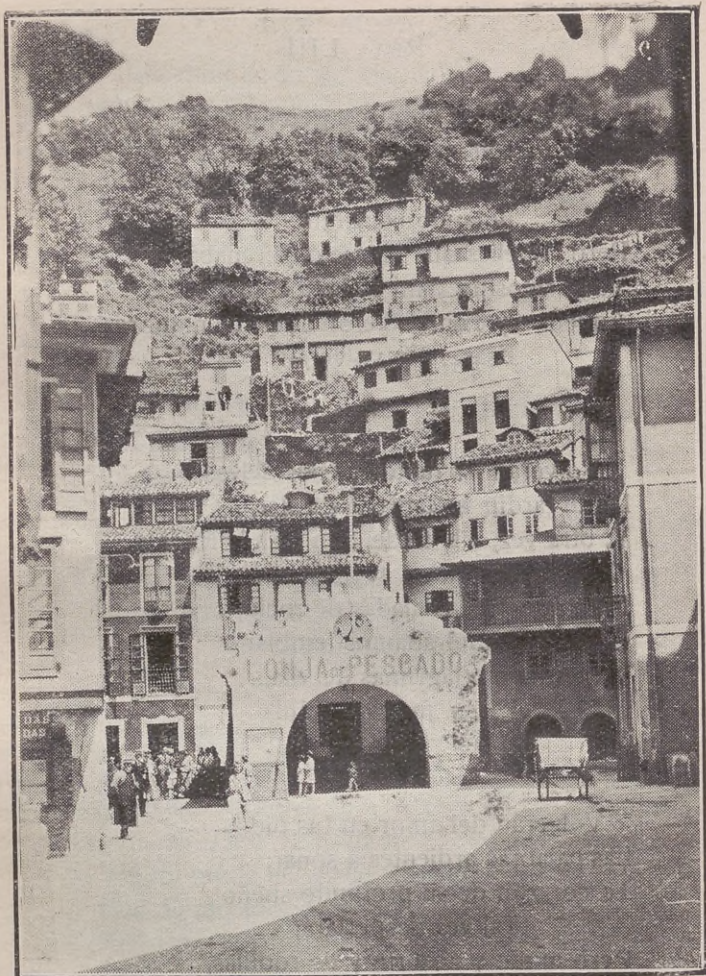
Volverán las oscuras golondrinas
En tu balcón sus nidos a colgar,
Y, otra vez, con el ala en sus cristales
Jugando llamarán;
Pero aquéllas que el vuelo refrenaban
Tu hermosura y mi dicha a contemplar,
Aquéllas que aprendieron nuestros nombres...
Esas... ¡no volverán!

* * *

Volverán las tupidas madreselvas
De tu jardín las tapias a escalar,
Y, otra vez, a la tarde, aún más hermosas,
Sus flores se abrirán;
Pero aquéllas, cuajadas de rocío,
Cuyas gotas mirábamos temblar
Y caer, como lágrimas del día...
Esas... ¡no volverán!

* * *

Volverán del amor en tus oídos
Las palabras ardientes a sonar;
Tu corazón de su profundo sueño
Tal vez despertará;
Pero mudo y absorto y de rodillas,
Como se adora a Dios ante su altar,
Como yo te he querido..., desengáñate,
¡Así no te querrán!

Asturias.—Tipa vidaño de Cudillero.

XXI CONGRESO UNIVERSAL DE ESPERANTO

BUDAPEST, DEL 2 AL 9 DE AGOSTO DE 1929

Dirección: Esperanto-Congreso, Budapest

El Comité Local del Congreso saluda al esperantismo universal y le invita fraternalmente a participar en esta grandiosa manifestación de la aproximación de los pueblos. Este Congreso en la Europa central, en lugar vecino de numerosos pueblos pequeños con diversidad extraordinaria de lenguas, será un éxito grandioso para el triunfo del Esperanto por las razones apuntadas, aportando, por la utilidad de la lengua para la intercomprensión, una nueva y firme base de nuestro movimiento.

Componen dicho Comité: el doctor D. Samu Patai, Consejero Mayor del Gobierno, como presidente de honor; el señor D. József de Mihalik, profesor de la Escuela Normal de Maestras, como presidente; el doctor en Medicina, Leon Lorand, como vicepresidente; el señor D. István Nagy Molnar, Consejero Mayor de Cuentas del Ministerio, como vicepresidente; el señor D. Pablo Tolnai, comerciante, como secretario; el señor D. Pablo Balkanyi, empleado de Banca, como secretario; el señor Elek Tolnai, comerciante, como cajero; la señora Elinia Bencze, como protocolaria, y los señores Julio Baghy, Lajos Kobény, doctor Giula Lukács, doctor József Szilágyi, doctor József Takács e István Zöldy, como vocales.

Las *hojas de adhesión* son distribuidas por medio de la Prensa esperantista y de los delegados de la Asociación Universal Esperantista. El Comité las manda a todo el que se las pida.

La *cuota única* es de 25 francos suizos. Los *pagos* se harán por giro de Correos, en valores declarados o por cheque certificado, bien a la dirección ya indicada, o al Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Budapest, V. Tisza Istvan n. 2. En el caso de pago de Banco a Banco indicad: Por konto «*Esperanto Kongreso*». El Banco usa el Esperanto.

Informes: pídanse al Comité incluyendo un cupón de Correos.

Se admiten toda clase de *auxilios* para el Congreso.

El Comité recibirá con gusto y atenderá con solicitud toda proposición relativa a conciertos, declamaciones, etc., mandando la proposición con la nota «*Koncerto*».

El Comité tiende a conseguir toda clase de rebajas para ferrocarriles, visado, barcos por el Danubio, etc., y seguramente las alcanzará en notable proporción.

Solamente se podrán organizar reuniones por núcleos de congresistas siempre que sean anunciadas, registradas y sean completamente apolíticas. Mándense las propuestas con la nota «Fakoj».

Organo oficial: será «Hungara Heroldo», que recibirán gratuitamente los adheridos al Congreso. Las revistas nacionales también informan.

Alojamiento: la Oficina para extranjeros (Fremdul-Oficejo) de Budapest, se encarga de facilitarlo; pero como la afluencia de turistas en la época del Congreso es muy grande, dicha Oficina sólo puede garantizar alojamiento a los que con suficiente anticipación anuncien su asistencia y se hayan adherido al Congreso.

He aquí los precios aproximados hoy día;

I clase (hotel) con desayuno.	12 a 14 pesetas
II » » » » »	10 a 11 »
III » » » » »	8 a 9 »
IV » » » » »	6 a 7 »

Habitación en casas de estudiantes, quizá en escuelas, en dormitorios generales, con todas las comidas, próximamente 5 pesetas; sin comidas, 1,50. Como el número de plazas es limitado, conviene hacer el encargo lo más pronto posible.

Los *precios generales aproximados* en los restaurantes es: almuerzo, 2 pesetas; cena, 3 pesetas.

El gran cartel anunciador del Congreso pídanlo Grupos, Sociedades, a la Oficina de Turismo; los particulares remitan un cupón de Correos. Prospectos ilustrados de Budapest también se facilitan.

El Comité abrió un concurso para el sello e insignia del Congreso.

La Delegación Austriaca Esperantista, que organiza el Anta-congreso de Viena y apertura del Museo Internacional de Esperanto, consiguió el 25% de rebaja en los ferrocarriles austriacos en ida y vuelta, y el 50% sobre los barcos del Danubio de la *Donau-Dampfschiffahrtsgesellschaft*, de Passau hasta Budapest, ida y vuelta, y seguramente el visado gratuito para Austria.

Es de agradecer que los esperantistas que no puedan asistir al Congreso se afilien como *Protectores* por la mitad de la cuota dicha (15 pesetas).

Cuantos se adhieran en seguida tendrán la ventaja de tener derecho, con sólo la presentación de la tarjeta de congresista, a conciertos, teatro, fiestas, etc. Las mejores localidades serán para los que más madruguen en afiliarse.

Admitense aún proposiciones para la Universidad de Verano.

Es de desear se asista al Congreso llevando las respectivas banderas nacionales y esperantistas para que en las fiestas, manifestaciones, etc., brillen con profusión, embelleciendo y dando importancia al Congreso. De igual suerte se recomienda llevar a todos sus respectivos típicos trajes regionales, pues en Hungría estos trajes dan importancia significativa a los actos en que se ostentan, siendo, pues, el uso de estos trajes como una exaltación del acto a que se concurre.

Tres representaciones teatrales se darán: drama en un acto, original de Julio Baghy; una zarzuelita y una comedia (cada una en un acto). Las localidades mejores serán para los primeros afiliados.

La Sociedad Universal Esperantista (12, Boulevard du Théâtre-Genève.—Suiza), de acuerdo con el Comité organizador del Congreso, ha establecido un *Billete combinado* por 160 francos suizos, con derecho a:

- 1.º La cuota de congresista;
- 2.º La cuota del Antecongreso de Viena, a la inauguración del Museo Internacional de Esperanto, etc., en dicha capital; al 25% de rebaja en los ferrocarriles, y al 50% en los barcos del Danubio; al visado austriaco gratuito, y a la *Guía de Viena*, en Esperanto.

- 3.º Completa permanencia de siete días en Budapest, con habitación en el moderno Hotel Continental, con agua corriente en las habitaciones y excelente menú diario, que consiste:

Desayuno: A elección, café, té o chocolate, con pan, miel y manteca.

Almuerzo: Entremeses, sopa, carnes, legumbres propias del tiempo, postre (sin bebidas, que se pagarán separadamente).

Comida: Entremeses, carnes, legumbres, frutas. Todo servido en abundancia y de la mejor calidad.

4.º Un baño durante la permanencia.

La propina está comprendida, y todo bajo la más severa vigilancia del Comité.

Para más facilidad, U. E. A. abre cuenta para aquellos que, no pudiendo abonar los 160 francos suizos de una vez, quieran ir acumulándolos. Caso de no poder ir al Congreso se devolverá el dinero con un descuento prudencial.

Para los españoles, el viaje más interesante es Lyon-Genève (Berna)-Zürich-Insbruck-Salzburg-Linz; de aquí por el Danubio a Viena y por el río también a Budapest. Será posible con este itinerario de ida y vuelta obtener la mayor economía y organizarlo en forma para visitar entre ida y regreso las ciudades indicadas, pues los esperantistas de las mismas facilitarán en lo posible dichas visitas. Seguirán detalles acerca del viaje por este itinerario, pues se piden informes para organizar el viaje colectivo de Lyon a Budapest y regreso. Los interesados en este plan pueden dirigirse a U. E. A. haciendo ver sus deseos, y que bajo su dirección se organizase, a partir de Ginebra, el viaje en forma que se pudiese conocer lo mejor posible el itinerario marcado, pues el que esto escribe ya lo hizo dos veces hasta Viena bajo los auspicios de U. E. A. Si los samideanos españoles lo piden así a U. E. A., seguramente lo conseguirán. Claro está que precisa para todo esto ser miembro de U. E. A.; así, pues, los que no lo sean, deberán adherirse y pagar la cuota de *seis* pesetas en seguida.

DEL EXTRANJERO

EL ESPERANTO AL SERVICIO DE LA CIENCIA

Como el año anterior, el Observatorio del Monte Taten, cerca de Tokio, acaba de publicar su voluminosa Memoria aerológica en Esperanto, a fin de facilitar su lectura en el Extranjero.

El Laboratorio Nacional de Física y Química (Tokio) adoptó el Esperanto como lengua para las relaciones internacionales.

El doctor Fujinami, director de la Facultad de Medicina de Kioto, en una reciente obra profesional por él editada, intercaló notas aclaratorias en Esperanto.

EL ESPERANTO Y EL CINE

El doctor Ludvig Berger, famoso revisor de películas en Hollywood (junto a Los Angeles, Estados Unidos de N. A.), acaba de decir, acerca de la película hablada: «Opino, que la película hablada internacional será una realidad solamente cuando su lengua sea el Esperanto».

Gran parte de los periódicos de New York vienen tratando la cuestión de un lenguaje único para la película hablada, y especialmente el «Daily News», que es uno de los de mayor circulación, y todos coinciden en favor del Esperanto. En este último diario ha visto la luz un documentado trabajo sobre esta cuestión, cuyo autor, clara y terminantemente, hace depender el éxito o fracaso de las nuevas películas de la adopción de un idioma para ellas. Entre otros argumentos dice el autor del artículo, señor Clérence Brown: «La película hablada impone irremisiblemente al mundo un idioma auxiliar además del propio; y los productores de películas, por propio interés, vendrán a ser sus decididos y entusiastas propagadores... Hacer películas habladas en distintos idiomas sería costosísimo y su utilidad al productor tan reducida, que no habrá quien tal haga, por poderoso que sea... El progreso y difusión del Esperanto, su sonoridad agradable, y aparecer aplicado a todas las actividades de la vida moderna, da este idioma como solución del problema. Hacer una película en diez lenguas es financieramente imposible; solamente hay una solución: hacerla en Esperanto. Aprendamos, pues, rápidamente esta lengua».

LA PUBLICIDAD Y EL ESPERANTO

El Ministerio de Instrucción de Finlandia acaba de editar un folleto ilustrado, en el idioma de Zamenhof, para dar facilidades al turismo.

LA PRENSA Y EL ESPERANTO

Siguiendo el ejemplo de varios órganos técnicos en los demás países, la gran revista mensual *Parures*, revista de las industrias de la moda en París, publica regularmente artículos

en Esperanto. El periódico *Pax*, órgano de economía y de política internacionales, de París, hace lo mismo para llamar la atención del Extranjero sobre los fines a que tiende.

El *Volkszeitung*, que es el diario popular más leído en Austria, que apareció hace setenta y cuatro años, y que edita 50.000 ejemplares diarios, y su edición pequeña de 120.000 ejemplares, publican dominicalmente trabajos esperantistas y un curso de nuestra lengua.

LOS GRANDES INTELLECTUALES Y EL ESPERANTO

Fernando Antonio Ossendovski, cuyas obras aparecen hoy día en 18 lenguas, eminente hombre de ciencia, profesor de Química y Física, alto comisario ruso durante la guerra ruso-japonesa, bajo el mando de Kuropatkin, enviado del Gobierno ruso durante la gran guerra, con misión especial a Mongolia, profesor del Instituto Politécnico de Petrogrado, redactor de la revista *Oro y Platino*, etc., autor de las recientes obras *El hombre y el misterio de Asia*, *De la presidencia a la cárcel*, *Ante la muralla china*, etc., acaba de expresarse así, con relación al Esperanto: «Opino que una lengua internacional es necesaria, porque las rápidas comunicaciones actuales entre los pueblos, permitiendo su aproximación material y espiritual, no son todo lo eficaces que es de desear, a causa del obstáculo de la diversidad de lenguas. Cuando el Esperanto llegue a ser la lengua generalizada para las relaciones internacionales, el obstáculo desaparecerá, y serán inmensos los resultados beneficiosos que traerá consigo la intercomprensión de los pueblos.

El Esperanto puede jugar un papel importante para el intercambio artístico y literario internacional, siendo lo más importante que la traducción podrá darse directamente del idioma nacional al Esperanto, y por medio de esta lengua extenderse por todo el mundo sin necesidad de otras traducciones de traducciones, que perjudican y hasta llegan a desvirtuar el carácter y el espíritu del original».

Cuando el doctor Poncet aún no lo era y sí un entusiasta esperantista y campeón de U. E. A., organizador de triunfales caravanas a varios Congresos Universales de Esperanto, se valió de esta lengua para recoger datos sobre la aplicación de

vacunas, sueros, etc., en todos los pueblos, y al que esto pergeña le cabe el honor de haber contribuido al éxito que coronó la labor del hoy doctor Poncet y aun ferviente e incansable propagandista de Esperanto, quien editó su trabajo y lo hizo llegar a multitud de notabilidades en el campo de la Medicina. Así, el doctor Roux, director del Instituto Pasteur, escribió al doctor Poncet: «Usásteis el Esperanto para adquirir informes de autoridades que hablaban lenguas que no conocéis... Os felicito por vuestra iniciativa y deseo que vuestro ejemplo tenga muchísimos imitadores».

El doctor Calmette, vicedirector del Instituto, dice a un interlocutor esperantista que desea conocer su opinión sobre el Esperanto: «El francés, por la dificultad de su estudio, no sirve como lengua internacional; sin embargo, será aprendida, seguramente, por muchos hombres eminentes en todos los países. El inglés, aunque indudablemente más fácil que el francés desde el punto de vista gramatical, es muchísimo más difícil por su pronunciación. Reconozco que el Esperanto, mucho más fácil que toda otra lengua nacional, es completamente apto para desempeñar la misión de lengua internacional, principalmente en el campo científico. Por desgracia, como ya soy tan viejo, no aprovecharé este nuevo progreso; pero estímulo a los jóvenes para que usen ese bello instrumento de intercomprensión».

EL ESPERANTO Y LOS DEPORTES

La mayor empresa gimnástica para el año en curso tendrá lugar en Praga, capital de la República Checoeslovaca, con ocasión de las fiestas que se preparan para conmemorar el Centenario de San Wenceslao.

La Checoeslovaca «Orel», gran Asociación gimnástica de Checoeslovaquia, organiza un Congreso y torneo internacional que complementen las grandiosas fiestas y solemnidades del Centenario, habida cuenta que la «Orel» cuenta, próximamente, con 150.000 asociados y que se efectuará al mismo tiempo la Olimpiada Internacional de las Asociaciones Gimnásticas Católicas, a la que ya es seguro acudirán los gimnastas yugoeslavos, franceses, belgas, estadounidenses, etc., según las adhesiones recibidas, y casi seguramente hasta japoneses.

Con tal motivo, la «Orel» ha inaugurado, con el auxilio de la Liga Esperantista Checoeslovaca, cursos de Esperanto, para que gran número de sus miembros utilicen la lengua y puedan ser útiles a sus camaradas de otros pueblos, habiendo, por tanto, la «Orel» aceptado la lengua de Zamenhof como eficaz medio de intercomprensión, a los esperantistas de los demás pueblos toca divulgar esta decisión y hacer que las Sociedades gimnásticas de sus países respectivos den el mismo paso.

Toda clase de informes sobre estas fiestas pídanse a Centro Konsilantaro de Checoeslovaka «Orel» en BRNO, calle Francouzská, 34.

EL ESPERANTO EN LA ESCUELA

El Ministerio de Instrucción Pública de Polonia, en comunicación del 18 de septiembre de 1928, n.º II. P. 5.212/28, dice al presidente de la Delegación Esperantista Polaca, doctor Bujvid, no poder introducir oficialmente el Esperanto en el programa general de las escuelas, pero *que permite su enseñanza a título voluntario en las mismas*, y que remite al Ministerio de Asuntos Exteriores (que favorece el movimiento esperantista) el proyecto del doctor Ozubrynski sobre una convención internacional para introducir el Esperanto en las escuelas de todos los pueblos.

El 9 de junio del año pasado, reunidos los maestros de las escuelas populares en Bialystok (Polonia), pueblo en que nació el inventor del Esperanto, doctor Luis Lázaró Zamenhof, decidieron fundar un grupo de maestros esperantistas y abrir un curso de Esperanto para los maestros de las escuelas nacionales, eligiendo una Comisión, de la que formó parte el inspector del distrito de Bialystok, Sr. M. Turecki. Con el auxilio de la Sociedad Zamenhof se organizaron conferencias y cursos para los maestros del distrito, invitados oficialmente para asistir a dichos cursos, habiéndolo hecho cerca de cien maestros. Estos, sin perfeccionar su conocimiento de la lengua, empezaron a enseñarla a sus alumnos, perfeccionando sus conocimientos sobre la materia al mismo tiempo que la enseñaban, despertando profundamente el interés de los pequeños en dieciocho escuelas. El interés de maestros y alumnos aumentó

considerablemente a causa de una experiencia práctica; pasando por Bialystok el señor Adalberto Smit, de Holanda, éste dió una conferencia, ilustrada con proyecciones, acerca de Holanda y sus Colonias, a los maestros y alumnos esperantistas, que quedaron altamente satisfechos con haber comprobado la utilidad de la lengua que en poco tiempo habían adquirido.

Consecuencia de este triunfo ha sido la introducción del Esperanto también en las escuelas medias, y también en el Liceo de Grajewo como asignatura voluntaria para los alumnos de los grados 6.º, 7.º y 8.º, inaugurándose el curso en enero con 58 personas.

PROJEKTO

pri kiel eble plej simpla organizado de la Tutmonda
Esperantistaro.

(Daŭrigo)

III

Lokaj T. E. O.-societoj

Devizo: Unu horon en semajno por Esperanto!

Tipo B.

- 1) Celoj notitaj per punkto 1-a (II c.)
- 2) Efektivigo de la celoj la sama, sed organizo alia (detale sub «organizo»).
- 3) Membreco la sama, kiel en tipo A.
- 4) Ĝenerala kunveno la sama, kiel en tipo A (ankoraŭ sub «organizo»).

5) *La organizo.* La organoj de T. E. O.-societo (tipo B) estas: Ĝenerala kunveno, Estraro, Amikoj (aro) de Esperanto, Literatura ĉefaro, Parolada ĉefaro, Lingvoinstrua ĉefaro Redakcioj de Viva gazeto kaj de murgazeto (aŭ dissendata bulteno, dependas de financa stato), Festa komisiono (administra kaj programo parto), Sporta ĉefaro, Luda ĉefaro (ŝako, damludo ktp.) ktp. Laŭ decido de ĝenerala kunveno povas dum sekvonta jaro iu ne urĝe bezona organo ne funkcii, (Luda ĉefaro, Parolada ĉefaro ktp.)

(Daŭrigota)

PENSARO

Kvazaŭ antaŭparolo

Tiu, kiu traleginte tutan volumon, havigas al si profitdonan sentencon aŭ maksimon, kvankam ĝi estu la sola akiraĵo el la legado, povas sin montri kontenta; li estis tiel bonŝanca kiel subakva esploristo trovanta ĉe la profundaĵoj de la maro, inter sablo kaj musko, belegan perlokonkon. — LUDOVIKO ROCA,

Kolekto el belaj maksimumoj estas trezoro pli estiminda, ol riĉaĵoj. — ISOKRATO.

Ĉiam kaj ĉie, la plej bona libro estos tiu, kiu pli instruos per malplej granda nombro da paĝoj. — OLAVARRIA.

* * *

Legu multe, meditu pli; kaj ne dubu, vi estos saĝa. — FAXIRE.

De SENECA :

1. — Morti ĝustatempe estas iri en la eternecon.
2. — La plej nevalora tago el la vivo de sciulo estas pli valora, ol tuta vivo, eĉ longedaŭra, de malsaĝulo.
3. — Kiam la forto de la vino influas la animon, tiu elirigas la malvirtojn, kiujn estas en ĝi; ebrio ne naskas ilin, ebrio nur vekas kaj vidigas ilin.
4. — Kie ajn staru homo, oni povas fari bonaĵon.
5. — La plej bela ornamaĵo de la virino estas la ĉasteco: ĉi tiu estas la sola belaĵo, kiu rezistas la ofendojn de la tempo.
6. — La plej potencaj kaj nekontraŭstareblaj povoj staras sur la amo de la popolo.
7. — Homo devas agi, kiel se li ĉiam kaj ĉie havus antaŭ si observantojn pri sia konduto; kaj pensi, kiel se oni povus legi sur la fundon de lia konscienco, kaj ambaŭ aĵoj estas neeblaj.
8. — Manĝu por vivi; ne vivu por manĝi.
9. — Troa rapideco embarasas sin mem.
10. — La riĉaĵoj ne faras riĉulojn.
11. — Valoras pli esti malriĉa, ol masaĝa; ĉar malriĉulo bezonas monon, kaj malsaĝulo saĝon.
12. — Ebrio estas memvola frenezo.

COLECCIÓN DE PENSAMIENTOS

A MODO DE PRÓLOGO

El que después de haber ojeado todo un volumen se encuentra con la adquisición de una máxima provechosa, siquiera sea lo único que haya podido entresacar de su lectura, puede darse por satisfecho; ha sido afortunado, como el buzo que, en las profundidades del mar, recogió de entre la arena y el musgo una preciosa madreperla.—LUIS ROCA.

Una colección de bellas máximas es un tesoro más apreciable que las riquezas.—ISÓCRATES.

En todos tiempos y lugares, el mejor libro será el que enseñe más y en menos páginas.—OLAVARRÍA.

* * *

Lee mucho, medita más, y, no lo dudes, serás sabio.—FAXIRE.

De SÉNECA :

- 1.—Morir a tiempo es pasar a la eternidad.
- 2.—El menor día de la vida de un sabio vale más que toda la vida de un ignorante, por larga que sea.
- 3.—Cuando la violencia del vino se deja sentir en el alma, hace salir los vicios que se abrigan en ella: la embriaguez no los hace nacer; no hace más que ponerlos de manifiesto.
- 4.—En dondequiera que se halle un hombre, puede hacerse un beneficio.
- 5.—En las mujeres, el mejor adorno es la castidad: es la única belleza que resiste las injurias del tiempo.
- 6.—Las más fuertes y formidables fuerzas están fundadas en el amor del pueblo.
- 7.—El hombre debiera obrar siempre como si tuviera testigos de su conducta, y pensar como si pudiera leer en el fondo de su alma, y esto no es posible.
- 8.—Come para vivir; no vivas para comer.
- 9.—La extrema prontitud se embaraza a sí misma.
- 10.—La riquezas no hacen rico.
- 11.—Más vale ser pobre que necio, porque el pobre tiene necesidad de dinero y el necio de razón.
- 12.—La borrachera es una locura voluntaria.

- 13.—Ofte doloro estas plej granda parto de la genio.
 - 14.—Malfeliĉo faras homon saĝa.
 - 15.—Tion, kion oni silentas, oni povas diri; sed tion, kion oni jam diris, oni ne plu povas silenti, ĉar fariĝis propraĵo ĉies tio, kio nur apartenis al unu sola.
 - 16.—La venĝo estas kontraŭa je la homamo, kvankam ŝajnu esti komforma je la justeco.
 - 17.—Mensogo ebla, suspektigo, estas la plej forta armilo de la kalumnio.
 - 18.—Venki ne riskante danĝeron estas triumfi sen gloro.
- Kolektis kaj tradukis J. M. R.
-

PLI PRI LA TUTMONDA REORGANIZO DE LA ESPERANTO-MOVADO

Ĉiuj certe aŭdis almenaŭ pri la LYCEUM CLUBS, kaj jen okazo por diri ion pri ĉi tiuj, ĉar la tutmonda organizaĵo bonege funkciadas de post 1903, jaro de la fondo en Londono de la Internacia Federacio de LYCEUM CLUBS. Ĉi tiuj kluboj konsistas nur el virinoj de ĉiuj nacioj amantaj la ĝeneralan progreson kaj eĉ helpantaj ĝin de iliaj respektivaj agadkampoj kaj vidpunktoj (literatura, sociala, scienca, arta, homamanta, k. t. p.) La Federacio celas la plej grandan amikan interrilaton reciprokan de persono al persono por la komuna celo, kies centra oficejo estas en Londono; ĝi kalkulas hodiaŭ proksimume 40 Asociojn kun dekmil membrinoj, verkistinoj, artistinoj, ĵurnalistinoj, profesorinoj, k. t. p., eĉ virinoj kiuj, ne sin dediĉante al la kultura, sociala, scienca, arta, k. c., aktiveco, havas simpatian al la celo progresigi kaj plibonigi la socialan kaj intelektan staton en la tuta mondo.

Internacia Konsilantaro aŭ Komitato regas la Federacion. Oni elektas ĉi tiun ĉiudujare. Ĉiu klubo pagas kotizon po ĉiu cento da membrinoj, kaj la klubo rajtas nomi delegitinojn kaj vicdelegitinojn aŭ anstataŭantinojn po ĉiu kvincento da membrinoj. La Centra Oficejo nomas kvar delegitinojn. La Komitato kunvenas ĉiudujare en Kongreso, ĉe la elektita loko laŭ invitoj ricevitaj kaj konvenoj de la Federacio, kaj prezidas la Kon-

- 13.—Con frecuencia, el dolor es una gran parte del genio.
- 14.—La adversidad vuelve al hombre sabio.
- 15.—Lo que se calla puede decirse, pero lo que una vez se ha dicho no puede ya callarse, puesto que ha pasado a ser ajeno lo que era sólo peculiar de uno.
- 16.—La venganza es contraria a la humanidad, por más que parezca conforme a la justicia.
- 17.—Un chisme probaole, una sospecha, es el arma más fuerte de la calumnia.
- 18.—Vencer sin peligro, es triunfar sin gloria.

Coleccionó J. M. R.

greson tiu, kiu estas prezidantino de la klubo de la loko en kiu la Kongreso efektiviĝas, ĉar ŝi estas, pro sia posteno, komitatantino de la Centra Oficejo. Okazis la jenaj Kongresoj: 1912, en Londono; 1913, en Parizo; 1922, en Florencia; 1924, en Ginevo; 1927, en Londono.

Kiu ajn membrino de iu ajn klubo estas konsiderata membrino de la klubo de urbo en kiu ŝi eventuale restadas, dum la tempo de la restado, starigante tiamaniere interkonatiĝo, reciproka helpo, frutigaj interrilatoj. k. t. p.

La kluboj konsistas el fakoj laŭ la emoj de la membrinoj, kaj kiam el ĉi tiuj estas multenombraj apartenantaj al iu aŭ iuj nacioj, ili starigas naciajn fakojn respektivan, kies ĉefa celo estas starigi protektantaj komitatoj por samnaciaĵoj. Iuj kluboj havas siajn monatajn aŭ trimonatajn gazetojn, kies enhavo estas diversa, originala, kaj pri la movado de la loka klubo kaj de la Federacio.

Malpermesate estas paroli pri politiko kaj religio, laŭ la statutoj, en la kluboj. En multaj kluboj estas manĝejoj kaj ĉambroj diversprezaj por gastigi la vojaĝintinojn de la Federacio. Okazas konstante kaj eventuale en la kluboj, festoj, prelegoj, amuzaĵoj k. t. p. La viroj ne povas esti membroj sed oni permesas al ili ĉeesti la okazantaĵojn eĉ viziti la klubon escepte precizajn lokojn (dormoĉambrojn, k. t. p.)

Tial ke multaj esperantistoj sopiras al plej simpla kaj efika tutmonda organizo, mi opiniis konvene prezenti la ĝeneralan skemon de la simpla kaj praktika organizo el LYCEUM CLUBS porfio de kaj solvovojo. —J. M. R.

HISPANA ESPERANTO-ASOCIO gravege progresas kaj plenumas la rolon por la disvastigo de Esperanto en la tuta lando; tial estas devo de Esperantisto aliĝi al ĝi kaj varbi por ĝi novajn adeptojn. La kotizo estas DU pesetoj (unu kotizo 2,50 pro la membrokarto). Sendu la kotizon al la sekretario, S-ro Mariano Mojado, strato Abascal, 13, Madrid. Se vi sendus samtempe TRI pliajn pesetojn por subteni la propagandon per ĉi tiu gazeto vi ricevos akurate kaj ĉiumonate ĝin. LA NOVAJ HELPANTOJ ankaŭ ricevos senpage la novelon «Ferdinando VI^a kaj Farinelli», kaj la unuan kajeron de l'Kihoto; kaj certe ĉiuj konscios ke H. E. A. celas ĉiel kontentigi kiel eble plej bone kaj tute malavare la samideanojn.

Eksterlandanoj, sendintaj KVIN sv. fr., ricevos la gazeton, sen donacoj, ĉar la poŝtelspezo estas tre alta; tamen, se oni sendus SES sv. fr., sendinto ricevus la kolekton 1928. Oni akceptas RESPONDKUPONOJN de U. E. A.

Ĉiu sendu la monon poŝtgire al S-ro Mojado kaj enlandanoj povas pagi per poŝtmarkoj en rekomendita letero.

INTERSAŜĜO nur po du specimenoj.

Gazeton, presaĵojn, materialon, k. c., sendu al la Redakcio.

ATENTU!

Samideanoj, aligu kiel eble plej rapide al la VIII Hispana Kongreso en Oviedo! Sendu tuj vian kotizon, varbu el viaj amikoj kaj familianoj kongresanojn, ĉar neniam estos plej bona okazo pro malkareco kaj kompleteco por viziti Asturias'n. La kotizo estas KVIN pesetoj, sendu ĝin ĉu al Oviedo—Ateneo Popular—ĉu al la sekretario de H. E. A., S-ro Mariano Mojado, strato Abascal, 13, Madrid.

Presejo de «El Financiero», S. A. - Strato de Ibiza, 13 - Madrid